

Womhaj Bóh!

Cizklo 11.
15. mërza.

Łětnik 6.
1896.

Serbske njedzelske łopjenka.

Wudawaju ƙo kóždy ƙobotu w Smolerjez knihcizishezetni w Budyšcinje a ƙu tam dostacž sa shtwórtlětnu pschepłatu 40 np.

Njedzela Łätare.

Sebr. 9, 11—15.

Ahrystuƙowy kšichž.

Kšichž je snamjo kšeseczijana. Mužojo a žony jón w našim czaŕu sa pychu a wusnamjenjenja noscha. Wón pŕychi domy, zyrkwoje a pohrjebnišcža. Kšichž wohladajch na kralowskih krónach a na wěžach. Italŕa a Schwajzarŕska matej kšichž we woponje. — Mŕy ƙmy na to swuczeni; duž ƙo nam dŕiwno njesda; a tola bėšche kšichž nėhdŕy drjewo poklecža, šhibjeŕza sa šchłowow a najnjekničomnišchich šłóšnikow. So by to šrosymil, dŕrbisich ƙebi kšichž junkrócz bjes blŕisčža cžesče, bjes šłota a drohich kamjenjow myšlicž. Mŕykl ƙebi na tajke martraške drjewo, na kotrež je cžłowjek pschibity, kotrŕž ƙo w ƙmjertnym bėdženju pomatu ƙmjercž kŕwawi. Kajki je to napohlad! Tak bėšche hačž do cžakow kšěžora Konstantina. Hišcže tŕi lěštotki po Ahrystuƙowej ƙmjercži bėšche kšichž pschicžina nastróženja a snamjo haniby. Teho dla jón tež póhanjo šazpivachu. Šsamo wobrocženym póhanam bėšche cžezko, ƙo šacžucža nastróženja sminyčž, hdyž wohladachu grat, na kotrŕmž buchu wschėdnje šakudženi wotšudženi. A tola je kšichž posdžischo kšeseczijanŕske snamjo. Kajki je t tajtemu wulkemu pschemėnjenju dósčło? Ma kšichžu wumrje tón, kotrŕž w žalóŕnym ƙmjertnym bėdženju ƙwoju macž wuczomničej pschepoda, kotrehož mējesche lubo, sa ƙwojich njepšhecželow prošesche a potom ƙwoju duschu polny mēra do rukow ƙwojeho Wótza porucži. Kajki je to

pschiklad! Š tym pač hišcže mōz kšichža dowujajšnjena njeje. Druhe hišcže t temu pschindže. Kšichž je snamjo wodacža. Mŕy na njón pschibity widžimy šawdawł našcheho wujednanja. To je najhlubšcha wuczba kšeseczijanow, na kotruž kšichž na Golgatha dopomni, wuczba, kotruž profeta t tymi ƙłowami wupraji: ta šchtrafa leži na nim, so bychmy mēr mēli a psches jeho rany ƙmy mŕy šahojeni. Zyrkej widži w Šesukowej ƙmjercži tón wopor, kotrŕž je jeho luboščž sa hrėchi ƙwėta pschinyešła, so by hrėšnikow t Bohom šjednal; wona wuczi, so mamŕy tu najwjetšche šjewjenje lubošče Božeje, t tym, so je prawŕy a ƙwjaty na ƙymu ƙud dokonjal, so by cžłowjekow wobhnadžil. Zyrkej tu wuczbu na japoschtolŕske listy škožuje, wošebje tež na list na Šebrejškich, t kotrehož je tež epistolŕa šchtwórtjeje póšneje njedzele — Šebrejšk. 9, 11—15 — wšata. Šdyž je nētko Šesukowy kšichž snamjo wodacža a wujednanja, pomniš najwjetšcheje lubošče, ty lohko tu mōz póšnajesch, kotruž ma na cžłowške ƙwėdomnje a wutrobu. Mōz kšichža je šchtworaka.

1. „Šłowo wot kšichža“, kačž ƙo wuczba wo wujednanju t kŕótka mjenuje, ƙwėdomnje trošchtuje. Nicžo njeje, šchtož radoščž a cžłowštu mōz t škutkowanju bóle šlemi, kšiba šte ƙwėdomnje. Šranzowški pėšnjek pschiruna junkrócz kałaze ƙwėdomnje Šaina t wóczłom, kotrež štajnje na bratroweho mordarja kŕucže hlada. Wón wopišuje, kačž Šain tam a jow kšwata, so by žalóŕnemu pohladej cžeknył, ale wóczłom wschudže sa nim dže. Wón ƙo w hēcže šhowa, so jo widžal njeby, a jo tola widži. Wón

natwari železnu murju, sadu kotrejež čže mēr namafacž, ale to wóczko psches tu murju widži. Wón šo do kamjeńtneje wěže samknje. „Se to wóczko prjecž?“ šo prašča, kotrež je jeho pschewodžiko. Ale Rain wotmolwi: „Ně, wone tu pschezo hiščeže je!“ Skóncznje šo morda- riej row murhje, wón dele dže, a hdyž je czémne wo- bydlenje samjetane:

„To wóczko běšče w rowje a hladasche na Raina.“ Luther bě šwědomnje czorneho sleho pšyczka mjenował, kotryž wschał druhdy spi, potom pak czim wótrišcho schczowka a czim wótrišcho kuša. Człowjetojo šu pschezo wjele pospytow czinili, šwědomnje smērowacž, ale to niczo pomhało njeje, ani Pilatušowa woda, ani Judaschowu schtryf, ani šcho druhe. Jenicžku pomoz czichi pjatk předuje. Dowjedž teho czwilowaneho k schizzej, počaž jemu rany teho wumozniča, a tón wobohi mōž lubošče pōsnaje, kotraž jeho šwědomnje smēruje a wutrobje mēr pschinješe.

2. Wuczba wo schizju žiwjenje pschemēni, waschnje polěpschuje, žiwjenje pošwjeczuje. To šo počasa, hdyž ty pōhanste a schesczjianske ludy pschirunasth. Na pschiklad — pōhanow jich wopacžna nabožina nusuje, człowjekow moricž a woprowacž, dokelž woni wujednanja njesnaja; — schesczjijanam jich wēra porucži, bratrow lubowacž, wujedna- rja dla. A hdyž i schesczjijanskimi ludami hubjenje steji, pschezo pōsnajesch, šo pōzczimowcž, hōdnoscž a dobre pocžinki runje w tej mērje wotebjeraja, w kotrež šo wone wot schizja a jeho wuczby šdaluja a czim bóle do přēdka trocža, czim bóle wuczbyje wo schizju na šo skutkowacž dadža.

3. Schiz wuczi czěrpicž. Kelko boloscžow šu hižo człowjetojo w pohladanju na bēdženje w Gethsemane a na Golgatha smērom šnješli. Diaconiša wbohej thorej šwoje wutrobne džělbracže wupraji. Šhora wotmolwi: „D luba, kaš wjele wjazh je našch šnješ pschecžerpit!“ Za myšl ju smērowa a trošchtowasche.

4. Schiz wuczi wumrjecž. Pomyšl šebi: něchtó mrēje. Jeho šwědomnje je njemērne, pschetož wón wēri, šo je něschto sadu teho saměščka. Myšl na prawdosč jeho nastróži, njewēsta myšl wo Božej dobroczimowcži jeho štyšknivej dušchi njewudošaha. Š czim chzesch potom mrējazeho bratra trošchtowacž? Šnano bēšče wón šdžělany człowjek. Chzesch jemu k trošchtej w šmjertnym bēdženju šnano rjane šłowa i erta pēšnerja prajicž? Ša šo boju, šo by tón thory na tebje hladał, kaš by ty i nim hiščeže w šmjercži šmēchi mēł. Ně, praj jemu jedny i tych schpruchow, kotrež hiščeže i džěczatštwu w jeho wopomnjecžu klincža, něhdže: „Ša krej Jesom Šhryšta, teho Ššyna Božeho, wucžiscži naš wot wschittich hrēchow“, abo: „Šlaj, to je Bože jehnj“, a wón budže džakownje a pošny nadžije na tebje hladač, šnano šo w jeho wóczku prawa šylja pokuty šyboli, kotrež maja wēšo tu mōž, wrota paradisa wotewricž.

Namafanje biblije.

(Šo Š.)

(Škóncženje.)

Šdyž pak hižo šłowo je stareho šakonja tak mōžnje štkuje, kaš wjele bóle šamōža to šłowa i erta našcheho šnješa a šbōžniča, kaš to šłowo: „Šbōžni šu cži, kiž duchownje šhudži šu, pschetož jich je to njebjeske kraleštwu“ abo: „Na šwēcže macže wy czěš- nosč; ale budžče dobreje nadžije, ja šym tón šwēt pschewinyl!“ Šajku historiju ma kōžde jeho šłowow! Š hdyž hašle wēzy widžisch, kaškež wopravdže šu, potom šo počaže, šo wscha mudrosč a wědomowcž šwēta hromadže wsatej nještej ani i daloka tajke

mōžne, hluboke a šbožowne huucže w człowškich wutrobach do- konjalej, kaš Šesufowe šłowa. Kelko tyšaz hnujazhych powjedańcž- tow šo n. psch. na to jednore šłowo Šhryštufowe šwajša: „Šchtōž jene džěczō horjewowšnje w mojim mjenje, tōn wōšnje mje horje.“

Wēno je, wjele tajkich powjedańcžtow šo wumyšli abo tola rjenje wupyšchuje. Džěcži teho šwēta štajnje wopaf njecžinja, hdyž maja šwoje šmēchi. Ale to je tež wēno: hdyž šo jene powjedańcžko, kotrež je wumyšlene, powjeda, je tola tež wjele tyšaz, kotrež šu pošnje wērne a šo tola ženje njepowjedaja. — Tež pobožni šo i tym šanošchujaja, šo šo praščeja, šcho budže šo w njebjesch czinicž. Wo tym šo wjele prajicž da. Ale ja šebi myšlu, jedny džěl njebjeskeho wješela a natwarjenja w tym wob- steji, šo my našonimy, kašku mōž je Bože šłowo na człowškich wutrobach mēlo. Nadžijomnje šamōžesch tež ty, luby czitarjo, potom něschto rjane powjedacž. W mēšče šildesbergu je štary tak mjenowaný „štolp Šhryštufowy“. Wón přjedy na tym wulkim blaš stejesche, kotryž psched wulkej zyrkwju leži. Šdobny a pobožny kaš tež wuměški biskop Bernward je jōn wokolo lēta 1000 lecž dał, a to i dobreho mošasa. Wón je jara wjele winojty; pschetož wón je nimale 16 štopow wyšoki. Wón pak rēka štolp Šhryštufowy, dokelž šu na nim žiwjenje, štkowanje, czěrpjenje, wumrjecže a horjestacže w mjenšchich wobrašach kolo wokolo wobrašowane. Tehdom bēchu hiščeže lēpsche czahy w katjolskej zyrkwi. Šnješ Šhryštuf hiščeže njebēšche psches šwjatu Marju, psches šwjatych a bamžow na boš ščijchžany.

Še wobrašy šu hnujaze. W našchim lēštotku chzychu krašny štolp rošeschkēcž a mošas pschedacž. Šola w prawym czahy šo to hiščeže wotwobrocži. Nětko dyrbi tōn štolp do zyrkwje pschinč, hdyž je přjedy na torhoshčžu psched zyrkwju štal.

Šako šebi tōn štolp wobhladach, šebi na to pomyšlich, kaš w štarych czahach ludžo wokolo njeho štejachu a wot njeho wutnychu, šcho je tōn šbōžnik ša nich byl a czinil. Ša w duchu wohladach šhroblnych rycerjow, šurowych wojakow, ja wohladach burow a rjemješlnikow, šhlamarjow a pschekupzow, ja wohladach žony a holžy w džiwnyh šdraščenju. Džiwajo tam štejachu a šebi rošpominachu, šcho ma to wšchito rēfacž. A dale pytnych, kaš šwērnny mnich pschistupi; a tōn i hnujazhymi šłowami nje- wědomnym wšchitko wukladowasche, kaš daloko to šam rošymjesche. A potom woni na kolena padžechu a i wulkim hložom teho šmil- neho njebjeskeho Wōrza šhwalachu, kotryž bēšče jim teho šbōžniča a wotewrjene durje k žiwjenju dał.

To wschał bēchu i wjetšcha kručži, šurowi ludžo, kotřiž tam klecžachu. A tola bē wēcžna potriebnowcž w tutych šurowych wutrobach mōžnje wotucžika a prašchenje po šbōžnowcži dušchow mōžnje wulkich a mašych hnujesche.

A našch lud? A my? Š, my mamy wjele lēpschi štolp Šhryštufowy, hač mōžesch jōn nadobny Bernward ludej pošficžicž. My mamy živy ewangelij šamōn; to je našch štolp; kōždy jōn ma a kōždy mōže jōn czitacž. Ale bohūžel —! Nowiny šu na mēšto ewangelija štupile.

Psched 15 lēštotkami wulki Šhryštomuš na klētzy w Kon- stantinoplu wupraji: Šralojo a profetojo šu jo wohladacž chzyl, šchož wy widžicže, a woni jo wohladali nješbu; ale wy i nim hrajkacže!“ Šo bēšče frute šłowo. Ach, dženkša dyrbjalo šo hiščeže šrudnišche wuprajenje pytač. Šulka hromada i ewangelijom njehraje; ně, ewangelij jim i žyla w jich myšlach ničzo njeplacži.

Ach šo by Wōh tōn šnješ hlōd šbudžicž chzyl! Niž hlōd po šhlēbje; tōn je wšchudžom. Tež niž hlōd po wješelu; tōn je tu štokróczny. Ale šchož tu najbōle njeje a šchož dyrbjalo tu tola byč, přjedy hač mōže šo šhudej człowškej dušchi pomhacž, to je hlōd po žiwym a wōžiwjazym šłowje Božim. Šud šawutla w puščinje kaš wozny, kotrež žaneho paštyrja nimaja. A tola je tōn dobry paštyr kaš tež krašne paštwiščžo tym šawutlazhym czijče blisko. A šcho by mozy mēł tym wocži wocžimicž, kiž widža a tola njewidža! Šo je wēšta wēž, šo dyrbi našch lud we wšchittich šwojich šchtantach kaš psched 350 lētami ewangelij hašle šašo namafacž, šo by jōn mēł.

A ty, mōj luby czitarjo, wēsch ty, šcho mašch na šwojej bibliji? Woni šu mnošy schesczjijanzh myšleni ludžo, kotřiž bibliju kaš nowiny czitaja. Woni pižmiki i wocžomaj pschelecža — ja praju bibliju runje kaš nowiny — a na najwyšchsch pschi tošcho czijchžanych mēštnach šhwilku pošastanu. Abó woni šu šebi něschto wēšte poštajili — šnano rano a wjeczor jedny štaw pschecžitacž

To ho tež dokonja; niz bjes čičeho sdyelowanja, kotrež je tak čiče, so hebi jo cłowjet kam ani njewufnaje.

Bože słowo pak njedyrbi čitane, ale słyschane bycz. Dansti Rierfegaard junkróc wupraji, so dyrbi kšesćizijan Bože słowo čitacz, kaž lubowaza njewjesta list nawoženje čita. Wona i tym ipokojom njeje, so je swjerschnje wopšchijecze sapschijala. Ně, wona ho pšes słowa do smyhlenja, do čičich myšlow a wot-pohladow pišazeho dobywa, wona ho nuts dobywa do zylcho duchowneho čucza, i kotrymž je list spišam. Wona je słowow hlóš lubowaneho słyschi; wona jeho kameho widzi. Słowa wo-žiwja; wone bywaja živy swjast bjes wobemaj a i tym ho džele-naj sjednocitaj.

O, hdy bychmy my tola pšezzo i tajkej nutrošču, i tojtim žedženjom, i tajkim hlódom Bože słowo čitacz chzpli! Hdy bychmy tola tež wěricž chzpli, so biblija wopravdže listy i njebješ wopšchijuje — listy teho njebjeskeho Wótza na swoje sabludžene džeczi na semi! Hdy bychmy tola wěricž chzpli, so kmy wopravdže sabludžene a šubjene džeczi, doniž jeho pytazy, lubowazy, wabjazy hlóš naš njenamaka! Haj, hdy —! Potom bychmy Bože słowo i nowa namakali. My bychmy w nim kami hebie a nascheho Boha namakali.

Duchowna nusa Palowskich Sserbow,

kotrymž je ho hólj němski duchowny ja fararja pšhipofašal, je wutoru tydženja w druhej komorje sakstehe hejma šašo k rěczam pšchisla. Nasch herbsti saporblanz knjes Ssmola je smuzicze ja prawo lubych Sserbow Palowskeje wošady se šezehowazymi słowami wustupil:

„Kaž je se štenografisťeje rosprawy widzecž, je jedyn wjele-jamožny knjes 13. februara w přenjej komorje mój porok, pšchi wuradženju kulturoweho etata činjeny, njeprawy mjenowal, a tola je Palowski kollator, kaž je dopokasane, tamnišche herbsto-němske městno tak wupišal, kaž so by tam herbsti duchowny nje-třebny byl. Pšched wólbu něrczišeho duchowneho njeišu na próstwu Sserbow wo herbsteho duchowneho ledžbowali, hacž runje je ho jedyn herbsti duchowny, mjenujzy byn semrjeteho knjesa fararja, w Palowskej wošadze jara čezeczeny, i čašom šamolwil. Knjes wyschichi dwórski předač je w přenjej komorje prajil, so je ho konfi-torstwo wo to postaralo, so ho Palowskim Sserbam wot šušodnych herbstich duchownych zyrkwinska pomoz dostanje. To pak ho nje-štanje; pšchetož šušodni duchowni maja w swojich kamšnych woša-dach telko dželacz, so w Palowskej wošadze šastupowacz njemóža. A tak je jenož jedyn herbsti duchowny ja dolhi čaš jenož jedyn jeniczi krocž a to hišchže wschědny džet špowjedž džeržal. Móže a kme ho po tajkim i wěrnosću prajicž, so ho wot šušodnych herbstich duchownych wobhim Palowskim Sserbam zyrkwinska pomoz dostawa? Duž je a wostanje na wěrnosći šaložene, šchtož bym 3. februara wo šrudnych wobštejnosćach Palowskich Sserbow rěczal.“

A tutej rěči „Sserbske Nowiny“ čisťe prawje pšchisponnja: „Sserbjo šu knjesej Ssmole wulki džak ja to winowaczi, so tak šhroble a wustojnje jich narodne prawa šastuje, kotrež šu Sserbam šakšy kralojo se šakonjom šarucžili. Pšchi wobšadženju Palowskeho šakstehe městna šmy widželi, so šakon šam Sserbam jich prawo nješdžerži, jeli so tu ništo njeje, kotryž pšchecziwnikow herbsteho luda njenušuje, na šakonške postajenje džiwacz. To chzpli Sserbjo w pšchichodže pšchi wólbach do zyrkwinskeho a šchulskeho pšchedštejicžet-štwu wobšedžowacz. Něch hebi pšchezo jenož tajkich muži ja šastupjerjow wušwola, wo kotrychž šu pšchewědcženi, so budža Sserbam jich stare prawo šdžeržecž pytacž. Pšchede wschěm pak dyrbi ho do krajneho hejma Sserb wušwolicž, kotryž ho k Sserbam šwěru džerži a ho nještrachuje, mužniwje ja jich prawo wustupowacz.“

Potajnstwo.

„Kaž to jenož šajnifežy šapocznu, so ho jim wschitko po-radži“, praji wóndano Wlyntez Šakub. A jeho žona, kotraž běšhe hižo někotru hórku šylsu na swoje džeczi wuplakala, dofelž běchu njeradžene, wotmolwi: „Šeno so bych wjedžala, šchto woni se šwojimi džeczi šapocznu. Šoždy wo wšy ma je lubo a šwoju radošč na nich — a wone tola ničšo lepšche njeišu hacž nasche. Ša wěž prawa njeje. Šušodžiz Měrko je tež hižo prajil, so chzedža woni něšchto wošebite bycz.“ Něšchto wošebite — to je wěrnó, moja luba Wlyntowa, dofelž je štrowe šwójbne

žiwjenje a kšesćizijanške džecziwocžehjenje něšchto wošebite, hacž runjež by wona to šoždžicžku njedželu wot knjesa fararja šlyšhecž mohla, so maja kšesćizijanške domy jenož dobry šaložt w Božim słowje a so šu šwěrne ho modlaze rufi kaž wobarno-waze murje dobre wufhowanje pšchecziwo štemu njepšcheczelej. Šo je to potajnstwo we wschědnyh pobožnyh hajniškim domje, kotrež wschaf w jara wjele kšesćizijanškich domach nascheho čaša wjazy nještaja, kotrež pak je šožlo wscheho šboža a šohnowanja. Šuby čitarjo, njewažišch hebi tež ty tajke šwójbne žiwjenje? Š tajkim domje šu njebješa na semi, a je, kaž bychu šweczi jandželjo i domom won a nuts šhodžili. A džeczi njebudža černje, kotrež šarschim do wutroby kašaja, ale „woliwowe halowy“ wotolo blida.

Šo je potajnstwo — ja njewěrijazeho nješnate —; ja wěri-azeho pobožneho nana a macž pak pucž k šbožu ja jeho dom a ja džeczi — a i dobom tež rjana nadžija na pšchichod nascheho ludu.

Pšched Šesufa chzu štipicž!

Šlóbš: Nětk dobru nóz ja dawam.

Pšched Šesufa chzu štipicž
We jeho čezpjenju,
Wón njebudže mje šazpicž
We mojim hrěščenju;
Wón šmyje moje hrěchi
Še šwojej šwjatej krmju:
Šoh' šchiz a twjerde šwjast
Šsu mi nětk dobyče.

Ty džesch nětk ja mje čezpicž,
Mój luby šbožniko,
Šso bjes winy dašch hanicž,
O Bože jehnatko.
Ach šadž mje jeno i hnady
Do twojej šakšlužby!
Šymi přecž wschě moje padu
Pšches krej, kiž pšchelač šy.

Ša Šesufa chzu hladacz
Šoh' šmjertnym bėdženju
A i wutrobu šej šadacz:
Mje šwarnuj pšched helu!
Wón dač je rošklócž hebi
Ša šchizu wutrobu;
Ša šhotuje mi, tebi
Nětk městno we njeju.

Mój šonz, mój wumožniko,
Nječ pšches twój šbožny je,
Nječ moja dušcha nětko
Do twojej rukow dže,
Šso špokojicž chzu jeno,
Šdnyž pšchindže šmjertna nóz;
Ach, šapšch moje mjeno
Do twojej dušche nuts.

Šha póječe, hladacz chzemy
Ša naschoh' Šesufa,
My pšches njeho nětk džemy
Dom k měrej do njeja.
My i jeho hórkej šmjercžu
Ššmy nětko šbožowni,
Ššmy Boži herbja, wěrcze,
A njeja dželomni.

G. S.

Šnajesch ty bibliju?

Šredat dyrbešche na pucžowanju do šorcžmy šastupicž. Šam šedžesche hromada ludži a jich čezrojene woblicza wo tym tym šwědcžach, so běchu hižo něšchto šchleńčškow wupili. Šdžez wušmėwzy šydaja, Bože słowo na pokoj njewostaja. Šam běšhe runje tak. Šedyn pšchemó druheho bibliju wótrje pšchimašche.

Šredat mjelczecž njemóžesche. Wón móžne słowo biblije jim do jich rěczow nuts praji. Ale čim hórje bu. Šedyn praji: „Wostancze mi se šwojej bibliju domach; to šu njerosomne kniži“.

Duchowny bliže stupi a ho prašesche: „Luby pscheczelo, seže wy bibliju čital?“ — „Ně“, wotmolwi tamny, „schtó budže tajke něscho njerosomne čitacz!“

Ma to woprašcha ho předař, hač wón jeho snaje a jako tanny „ně“ wotmolwi, ho wón dale prašesche, hač ma jeho ja hlupeho?

„Bóh šwarnuj“, wotmolwi tamny, „to by tola njerosom byl, wschať waš nješnaju.“

„Ale bibliju wy tež nješnajecze a ju tola njerosomne knihi mjenujecze, njeje to tež hluposč?“

Duž hanjeř wotmjelny a jedyn po druhim mjelčesche, a předař mějesche s dobom nutnu wořadu w korezmje wokoło řebje, kotrejž móžesche wo drohim řlowje Božim powjedacz.

Kať husto mamy my škladnosč k tajtemu řwědčenju sa teho řnješa! Wschiťy čzi, kotřiž najbóle na Bože řlowo řwarja, jo najmjenje snaja. Schtóž jo snaje, je čzesčzi a lubuje. Ale někotry wot řwojeho řhulsteho čžařa wjazy w Božim řlowje pytať a čžitať njeje a čže potom na Božim řlowje mudrowacz. Wón měřo potom kač řlepy wo barbje powěda.

Teho dla: „Wobhońče řo w piřmje; piřetoz wam řo řda, jo macze wěčne žiwjenje we nim; a to řame je, řiž wote muje řwědčzi.“

§ namjetowanej próstwje na řhěžorřtwowu řejm wěrowanja dla!

Tón § w nowym řürgarřim řakonju, wo kotrehož pschemějenje ma řo řhěžorřtwowu řejm prošneč, njeje 1245, ale 1300. W přerim nacziřku řakonja běřche tať, w něčziřim řo wuradžazym řakonju pať je § 1300. To njewažne řmýlenje w licžbje paragrafa je psches němřke nowiny tež do našeho řopjena pschisřlo. Ma řwoje napominanje k tej wažnej próstwje je redaktor pschisřlowaze pschipiřy dostať, jo dyrbi řo se wschej mozu na to dželacz, jo by řo našchemu wěrowanju psched Božim woltarřom stara čzesč a nahladnosč řažo dobyła.

W řhromadžisnje Řorschiřkeho wótežisřkeho towarřtwa řańdženu njedželu, hđžeč redaktor nahladnej řhromadžisnje wažnju naležnosč pschednoschowaische, řo jenohłóřnje wobřamny, próřtwu na řejm podpřacz — a hnydom řo jich psches 80 podpřa. Ruřne je, jo prawje wjele próřtwow na řejm dńndže, jo by wyschnosč pńnała, kať lud myřli a kať řebi tu wěč waži. Duž tež našch luby řerbřli lud, kotryž je řo řtajnje jako bohabořasny řyřtwisřy řmýřleny lud wopokajal, njebudže a njemóže nařad wostacz — ale wěřče muž pschi mužu řastupi řa prawo řwojeje droholubowaneje řyřtwje. So by řo wěč lubym řserbam polóžika, podam tudy w němřkej řěči tu próřtwu, řajkač ma řo napřacz. Wřnicze řebi listno běleje papjery a napřajecze řčžehowaze řlowa na nju — a potom podpřma řpody:

Dem Hohen Hause des Reichstages unterbreiten die unterzeichneten christlich gesinnten Männer folgendes Gesuch, zu dem uns unser Gewissen drängt: dem Paragraphen 1300 des neuen Bürgerlichen Gesetzbuchs hochgeneigtest folgende Fassung zu geben:

„Die Eheschließung kann durch einen Standesbeamten oder durch einen Geistlichen geschehen. In letzterem Falle hat der Standesbeamte nach erfolgtem Aufgebote zu bescheinigen, daß der Eheschließung nichts entgegenstehe, und hat der Geistliche, welcher die Trauung vollzieht, dem zuständigen Standesamt von der erfolgten Eheschließung innerhalb zweimal 24 Stunden amtliche Mitteilung zu machen.“

Pschisřpomjjenje: Řodpřane próřtwy redaktor našeho řopjena (Řdr.: Řastor Řolsřch, Řleinbauřen bei Řlicřkowiř) radlubje do Řarlina wobřtara; hdyž řo jemu pschipsčželu.

Milijony řa jenu mješřinu!

„Wostajecze mi hiřčezje mješřinu! řa čžu wam milijony řa jenu mješřinu dacž!“ tať řawoła řralowa řilza řendželska na řwojim řmjertnym řožu (1503), jako řo w pošlednich řmjertnych

řtwřkach wijeřche. — Wboha řona! Wona mějesche řronu na řwojej řlowje, řraleřtvo k řwojimaj nořomaj, milijony w řwojich pošladach — a wo mješřinu prošesche! Wona běřche je wsčem, řchtož řamozje řwět na řjanořči a řhwalbje dacž, wobdata; ale ani jejna móž, ani wuměřtvo řěkarřom, ani řwěrnosč pošdanow njemóžachu jej měřnu mješřinu řpořčezč, kotrejež běřche jej řrjeba.

Řajke to hubjenřtvo a řajka to řhudoba řrjedža we wsčem bohastwje! Řajka njemóž pschi wschej wulřosčzi! Wona móžesche po řwojej woli wo žiwjenju milijonow čřlowjekow rořřudžič, ale niz řama wo řwojim, pschetož wona njemóžesche jo ani wo mješřinu pschidłěžřchecz. řsmjercž tu je; pschisřasnja je data; hđžina je poštajena. Nětko žane rořřaczje wjazy njepomřa. Doľho je řo wona řa bohata a móžnu měla, ale nětko řebi jeničřku mješřinu wuprořy. Mješřinu, jo by řo s Bohom řjednała, mješřinu, jo by řebi wodaczje wuprořyla, mješřinu, jo by k njemu prařila: „řsmil řo nade mnu!“ mješřinu, jo by jeho hnadu dostała. řenicřku mješřinu, wona by dořahala! Bóh je řmilny. Wón je řwojeho řyna k řbožu řwěta poďal a řesuř je mřejo prařil: „Dořonjane je!“ To řrjeba njeje řřutři čžinicž, poščenja dořonjecž, řařřužby řebi řařřužič — a to wona tež wjazy řamohła njeby. Ně, dořč je wěřič, dar Boži pschijecž, řo temu řbóžniřej dowěřič, kotryž je nař s Bohom wujednal. řeho řrej wučziřči teho, kotryž wěři, wote wscheho hřčha, hdyž wón woprawdže wěři. ř temu tola wjele čžařa řrjeba njeje. To móže řo řa wokomiť řtacz! Ale tń wokomiť řralowa wjazy njemějesche. Wona běřche jń měla džebacz řřřaz řrčez a hiřčezje hiřčisřcho, řóždy džen, řwoje řyle žiwjenje. Bóh běřche s nej řčezč čžyl, ale wona njeběřche ničo wo nim wjedžecz čžyla a nětko wona njewě, hđže dyrbi teho Boha namatač, kotremuž běřche řrjedy s pučza řchla.

ře to tebi dživ, abo mjerřa tebjc to? řda řo to tebi njeprawe a řurowe? Ale tń Bóh, kotrehož by řnawo wobřřowal, tebi tu mješřinu w tym wokomřnenju dawa, hdyž ty tole čžitasř. řa mješřina, řa kotryž čžysřche řralowa řilza milijony dacž, bjes teho, jo by ju dostała, tń drohi wokomiť, kotryž bě jej dařahal řo wobrocžič, jo by wumožena byla — řa tebjc je tu nětko. řdyž řy Boha hižo husto wrčez pořařal, wón tebi tola hiřčezje tń wokomiť poščezuje. Wuřij jń, řrjedy hač je pošdže! Wón řada řebi twoju wutrobu a twoje žiwjenje, a niz twoju pošlednju mješřinu a twoje čželo!

Něřcho k rořpominanju.

Wobřebny řatholřři hřabja, kotryž w řěče 1547 s Řorlu V. do němřkeho řraja pschidńže, řřysřesche junřrčez řuthersři řhěřlřsch řpěwacz: „řed'n twjerdy hřrd je našch Bóh řam.“ řa to praři wń: „řa čžu pošhacz tń hřrd rořřělecč, abo njecham dale živy byč.“ řa řčez džen wń njenadžujřy wumřje.

řesuřowe čžerpjenje.

řako pobožny předař Řudwiť řofacter w řwojim pošlednim běđženju na teho řbóžniřa s čžernjořtej řronu řronowaneho na řčjenje pošlada, praři wń: „To je mój muž. řdyž njebych wjedžal, jo je jeho lubosč k nam njestńonežna, dyrřjal řa řadwělowacz. řa njeho řameho řo řa řpuřčezam a čžu řo k njemu w tamnym řwěče na kolenach bliřič.“

Čžesč wěrnosč, řajkařřuliz řo wona tebi řjewi; lubuj to dobre tež na řwojim njepřcheczělu, hiđ řamo na řwojim pscheczělu to řle; řaitaj njewinu pscheczřwo pschisřłodžerřam; pyťaj towarřtvo derje řmýřlenych, pscheczěřřtvo najřdobniřchich.

„Řomřaj Bóh“ je wot něťka niz jenož pola řnjeshow duchownych, ale tež we wschěch pschedawarřjach „řserb. řlowin“ na wřach a w Budyřřinje dostacz. řa řchřwóřč řěta placži wń 40 np., jenotliwe čžisřta řo po 4 np. pschedawaju.